

dosarul nr. 3rh-63/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru: R. Berdilo
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: E. Palanciuc, A. Malii, Vl. Clima
instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție: I. Druță, V. Burduh și L. Gafton

Î N C H E I E R E

27 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței,

judecător

judecătorii

Ion Druță

Victor Burduh

Luiza Gafton,

examinând cererea de revizuire depusă de către Liudmila Perederii și Iuri Țopa,
în cauza civilă inițiată de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale
municipale Chișinău nr. 1 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale noi ale
primarului general al municipiului Chișinău, din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018
(turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău,

împotriva încheierii din 25 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, prin care au
fost declarate inadmisibile recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma
Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul
Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica
Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, de către Consiliul Electoral al
Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și de către Liudmila Perederii,
împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins
cererile de apel declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”,
concurrentul electoral Andrei Năstase, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din
Republica Moldova” și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale
Chișinău nr. 1 și s-a menținut hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru, prin care nu s-a confirmat legalitatea alegerilor locale ale primarului
general al municipiului Chișinău

c o n s t a t ă :

La 11 iunie 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale
Chișinău nr. 1 a depus în instanța de judecată o cerere privind confirmarea legalității
alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din data de 20
mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II), și validarea mandatului primarului ales în
municipiul Chișinău, în temeiul articolului 146 Cod electoral, dar și al punctului 19 din
Instrucțiunea privind modul de împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și
materialelor electorale de la alegerile locale, aprobată prin hotărârea Comisiei
Electorale Centrale nr. 3403 din 19 mai 2015 (f.d. 3, vol. I).

Prin hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu s-a
confirmat legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului
Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).

S-a dispus transmiterea hotărârii în 24 de ore după adoptare către Comisia Electorală Centrală și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 (f.d. 151, 153-167, vol. I).

La 20 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Pavel Dumitru, au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 168, vol. I), iar ulterior un apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 216-223, vol. I).

De asemenea, la 20 iunie 2018, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, a declarat un apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 175-176, vol. I), iar ulterior un apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 201-206, vol. I).

La 20 iunie 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a declarat un apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 182, vol. I), iar ulterior un apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 208-210, vol. I).

La 20 iunie 2018, Liudmila Perederii și Iuri Țopa au declarat apel împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 171-172, vol. I), iar ulterior Liudmila Perederii și-a concretizat cererea de apel (f.d. 237-239, vol. I).

Prin încheierea din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a încetat procedura în apel conform apelului exercitat de Liudmila Perederii și Iuri Țopa (f.d. 55-57, vol. II).

Prin decizia din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins cererile de apel declarate de Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, concurentul electoral Andrei Năstase, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și s-a menținut hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 58-77, vol. II).

La 22 iunie 2018, Liudmila Perederii a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de confirmare a legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).

La 22 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, au declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei decizii de confirmare a legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău cu validarea mandatului primarului general ales al municipiului Chișinău, Andrei Năstase.

La 22 iunie 2018, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de constatare a faptului încălcării art. 52 alin. (3) și (10) Cod electoral de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase și lipsa încălcărilor electorale din partea lui Ion Ceban.

La 22 iunie 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și

emiterea unei noi hotărâri de admitere a cerințelor prevăzute în demersul înaintat instanței de fond la 11 iunie 2018 cu numărul de intrare 05-3-38436.

Prin încheierea din 25 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-au considerat inadmisibile recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și de către Liudmila Perederii.

La 26 iunie 2018 Liudmila Perederii și Iuri Țopa au depus cerere de revizuire a încheierii din 25 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a încheierii Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2018, emiterea unei noi hotărâri de confirmare a legalității alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II). Revizuenții au mai solicitat examinarea cererii de revizuire cu participarea lor în ședință.

În motivarea cererii de revizuire Liudmila Perederii și Iuri Țopa au indicat că deși nu au participat la examinarea cauzei, sunt lezați în drepturi prin hotărârile emise și anume le este încălcat dreptul lor de vot, iar pe cale de consecință este adusă atingere dreptului statuat în art. 3 Protocol nr.1 din Convenție, potrivit căruia înaltele părți contractante se angajează să organizeze, la intervale rezonabile de timp, alegeri cu vot secret, în condițiile în care asigură libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ.

De asemenea, revizuenții au citat prevederile art. 38 alin. (1) și (2) Constituția Republicii Moldova, care stabilește că voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

Liudmila Perederii și Iuri Țopa au notat că Curtea Europeană reamintește că drepturile apărute la art. 3 din Protocol nr. 1 sunt cruciale pentru stabilirea și menținerea bazelor unei democrații adevărate guvernate de statul de drept. De asemenea, dreptul de vot nu constituie un privilegiu; în secolul XXI, într-un stat democratic, prezumția ar trebuie să fie în favoarea acordării acestui drept în număr cât mai mare și votul universal este de acum înainte principiul de referință.

Revizuenții au mai precizat că instanța care urmează să se pronunțe în ultima instanță cu privire la respectarea cerințelor art. 3 din Protocol nr. 1, trebuie să asigure că limitările nu reduc drepturile în cauză până la punctul de a le afecta însăși esența și de a le priva de eficiență, că urmăresc un scop legitim și că mijloacele folosite nu se dovedesc disproportionale. În special niciuna dintre condițiile impuse după caz nu trebuie să încalce libera exprimare a poporului cu privire la alegerea corpului legislativ, astfel spus, acestea trebuie să reflecte sau să nu contracareze, dorința de a menține integritatea și eficiența unei proceduri electorale care urmărește să determine voința poporului universal.

De asemenea, revizuenții au notat că la 20 mai 2018 (turul I) și la 03 iunie 2018 (turul II), chișinăuienii, printre care și dâșșii, și-au exprimat în mod liber dreptul de vot, astfel încât Andrei Năstase a acumulat majoritatea voturilor în turul doi de scrutin al alegerilor locale noi din municipiul Chișinău.

Liudmila Perederii și Iuri Țopa au precizat că nu au fost prezentate probe ce ar confirma faptul că cineva ar fi exercitat presiuni asupra alegătorului, pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum și pentru a-l împiedica să-și exprime voința în mod independent. Or, din partea alegătorilor nu a parvenit nicio plângere în acest sens, iar hotărârile judecătorești emise în prezenta cauză sunt bazate doar pe presupuneri, făcute în baza unor estimări eronate a impactului pe care l-ar fi avut transmisiunile și postările candidaților pe rețelele de socializare în ziua alegerilor, fapt prin care se încalcă dreptul lor de vot, care a fost exprimat în mod liber și independent.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire depusă de Liudmila Perederii și Iuri Țopa urmează a fi restituită din următoarele motive.

În conformitate cu art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă: instanța nu este competentă să judece cauza.

În conformitate cu art. 446 alin. (2) Cod de procedură civilă, încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

În conformitate cu art. 448 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului.

Cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

Prevederile enunțate expres prevăd că încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii.

La caz, Curtea Supremă de Justiție nu este investită cu competență jurisdicțională materială de a examina cererea de revizuire, deoarece prin încheierea din 25 iunie 2018 s-au considerat inadmisibile recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și de către Liudmila Perederii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de recurs prin încheierea din 25 iunie 2018, revizuirea căreia se solicită, nu s-a expus asupra fondului cauzei, ci a verificat doar existența temeiurilor de admisibilitate a recursurilor declarate.

Or, în conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

În această ordine de idei, revizuentul nu a respectat o condiție de exercitare a dreptului la acțiune, și ca urmare, instanța va restitui cererea de revizuire aplicând *mutandis mutandis* prevederilor art. 170 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă.

Mai mult, art. 452 alin. (1) Codul de procedură civilă prevede că instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.

Astfel, Colegiul aplicând regula de interpretare *per a contrario* reține că normele care se referă la examinarea cererii de chemare în judecată reglementează procedura contencioasă în acțiune civilă în fața primei instanțe, iar procedura contencioasă în acțiune civilă în fața primei instanțe este una generală, adică universală, aplicându-se și pentru procedurile în ordine de apel, recurs și revizuire, dacă legislația procesuală care le reglementează nu prevede altfel.

La caz, normele care reglementează calea de atac revizuirea nu prevăd altfel, iar drept concluzie instanța va restitui cererea de revizuire în temeiul art. 170 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, deoarece competența materială de examinare a cererii de revizuire aparține Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 451 alin. (2) Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune la instanța competentă prevăzută la art.448.

Instanța reține că revizuirea fiind o cale de atac extraordinară și de retractare este o manifestare a acțiunii civile și drept urmare revizuentul este obligat să respecte condițiile de exercitare a dreptului la acțiune, printre acestea se enumeră respectarea competenței jurisdicționale.

De asemenea, Colegiul consideră necesar de a explica că art. 448 alin. (4) Cod de procedură civilă, în vigoare până la 01 iunie 2018, prevedea că cererile de revizuire împotriva deciziilor curților de apel în privința cărora Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat printr-o decizie asupra inadmisibilității se examinează de Curtea Supremă de Justiție.

Astfel, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 05 aprilie 2018, în vigoare de la 01 iunie 2018, prevederile articolului 448 alin. (4) Cod de procedură civilă au fost abrogate și respectiv Curtea Supremă de Justiție nu este în prezent competentă să examineze cererile de revizuire împotriva actelor judecătorești, prin care a declarat recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 32 alin. (1) Cod de procedură civilă, nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență pricina respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

Având în vedere că Curtea Supremă de Justiție nu este competentă să examineze în prezent cererea de revizuire depusă de Liudmila Perederii și Iuri Țopa împotriva încheierii din 25 iunie 2018, prin care recursurile au fost declarate inadmisibile, cererea de revizuire urmează a fi restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Se explică Liudmillei Perederii și Iuri Țopa că restituirea cererii de revizuire nu exclude posibilitatea adresării cu aceeași cerere de revizuire la instanța de judecată competentă – Curtea de Apel Chișinău, care s-a pronunțat asupra fondului cauzei.

În conformitate cu art.170 alin.(1) lit.b), art.269-270, 446 alin. (2), 448 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie cererea de revizuire depusă de Liudmila Perederii și Iuri Țopa împotriva încheierii din 25 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă inițiată de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău.

Se remite Liudmilei Perederii și lui Iuri Țopa încheierea în cauză și cererea de revizuire împreună cu copiile actelor anexate.

Se explică Liudmilei Perederii și lui Iuri Țopa că restituirea cererii de revizuire, nu exclude posibilitatea adresării cu aceeași cerere de revizuire la Curtea de Apel Chișinău, conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Ion Druță

Judecătorii

Victor Burduh

Luiza Gafton